

KÜRTÖS

XXIII. évfolyam 10. szám

Közéleti havilap

2025. október

Ára 1,00 EUR

Kiss Beáta lett a Csemadok országos elnöke

Ipolynyéken tartotta meg a Csemadok a tisztújító országos közgyűlést

Szeptember 20-án az ipolynyéki kultúrház nagytermében tartották meg a Csemadok XXVI. Országos Közgyűlését. Az országos tanácskozás egyben tisztújító közgyűlés is volt. A szavazattal rendelkező küldöttségi tagok három elnökjelölt közül választották meg a nap folyamán a Csemadok új országos elnökét, emellett további vezetőségi tagok kilétéről is szavaztak Ipolynyéken.

„A Csemadok, a Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szervezet közgyűlése egyben a szlovákiai magyarság egy jelentős társadalmi találkozója is” – fogalmazott megnyitó üdvözlésében **Köteles László**, a Csemadok általános elnöke. **Baksa Krisztián**, Ipolnyék polgármestere köszöntőjében kívánt sikeres és eredményes tanácskozást. „Komoly döntések előtt áll a Csemadok, az országos közgyűlés.

A tagok mindannyian azért dolgoznak, hogy minél hatékonyabbá, modernebbé tegyék ezt a szervezetet, mindezek mögött a jószándék áll” – ezt már **Balogh Csaba** nagykövet fogalmazta meg a közgyűlés nyitányában. Kiemelte a közös akarat, az összetartozás egységét. A legfontosabb az, hogy milyen irányban menjen a Csemadok szekere, a mai napnak ez a legfontosabb téje, erről döntenek a küldöttek Ipolynyéken – emelte ki a nagykövet. Fontosnak tartja a közös munkát, amellyel a felvidéki magyar közösséget erősítik kulturális, társadalmi, de politikai szinten is.

Gubik László, a Magyar Szövetség elnöke jelezte: a Csemadok több mint egy párt. A Csemadok a stabilitást, a biztonságot és az állandóságot jelenti a Felvidéken. „A Csemadok a felvidéki magyar közösség váza és gerince, ezzel járul hozzá a magyar közösség megerősítéséhez, megtartásához” – hangzott el a kultúrház nagytermében. Hálát és köszönetet mondott a fáklyavivők munkájáért.

(Folytatás a 2. oldalon)

Jobbágy Károly:

A rádió mellett

Rólunk beszélnek minden nyelven
sikong az éter és csodál:
„Dávid harcol Góliát ellen.”

Népmilliók aggódva nézik,
hányan indulnak halni még?
S küldi a nép ifjú vitézét.

Fiatalok, még alig éltek
s füttyöngő golyók hangja közt
támadnak neki a pribékek.

Nem akartunk híresek lenni,
ilyen áron meg semmiképp,
hisz' bánatunk már végtelennyi,

de nekünk mindig az jutott,
hogy a világ minket csodáljon
s fiaink kapják a golyót:

Kint ágyú szól, gyors lövés pattan,
a falról Petőfi figyel,
ahogy járkálok egymagamban.

Így járkált ő is átkozódva
„Európa újra csendes...”
csak minket húz a sors karóba,

csak minket öl száz év után is
ugyanaz, aki hajdan ölt;
hogy hányan hullunk? - sose számít.

M á s o k csodálják bátorságunk
mi meg naponta meghalunk,
dzsida, s golyó veri át hátunk,

de megmutatjuk a világnak,
hogy mikor mindenki lapul
s csak a rádiók kiabálnak,

mint akinek már mindenképpen
minden mindegy, hát Életet
adunk Szabadságért cserébe.

És ha a Sors minket így büntet,
mert hogy túrtünk tíz éven át,
felmutatjuk véres fejünket,
s tudjuk, hogy mindent megbocsát.

„A rendszert az egész magyar nép söpörte el. (...) A világon páratlan szabadságharc volt ez, a fiatal nemzedékkel a népünk élén. A szabadságharc azért folyt, mert a nemzet szabadon akart dönteni arról, hogy miképpen éljen. Szabadon akar határozni sorsa, államának igazgatása, munkájának értékesítése felől.”

Mindszenty József (1956)

Kiss Beáta lett a Csemadok országos elnöke

Ipolynyéken tartotta meg a Csemadok a tisztújító országos közgyűlését

(Folytatás az első oldalról)

A tisztújítás és a korszakváltás stabilitást, egységet, innovációt, reformot jelent a közművelődési szervezet életében – jegyezte meg Gubík. A tisztújítással kapcsolatban a Magyar Szövetség elnöke kifejtette: egymással szövetségben tudjuk visszaadni a magyar közösségeink önbecsülését.

Az ünnepi köszöntő után a Csemadok általános alelnöke, Köteles László tartotta meg értékelő beszámolóját. Jelezte, a Csemadok nem csupán a felvidéki magyarság legjelentősebb, legtöbb taggal bíró szervezete, hanem szlovákiai szinten is a legnagyobb szervezet. A beszámolóban kitért arra is, hogy a 2020-ban megjelent koronavírus-járvány nagyban megnehezítette a rendezvényeik megszervezését, a megtartott eseményekről részben elmaradoztak az érdeklődők, ebből lassan kilábalunk. Az anyagi források tekintetében szólt a hathatós magyarországi támogatásokról, valamint arról a törvényt módosításról, melynek értelmében éves szinten 300 000 eurónyi támogatást kap a Csemadok a mindenkori szlovák államtól. A beszámolóban említést tett az egyes területi választmányoknál

tapasztalható nézeteltérésekről. Mint mondta, ezek a közösségeink összetartása helyett a széthúzást erősítik, ami nem jó. A rendezvényekkel kapcsolatban jelezte, mind az országos szintű események, mind a területi és a regionális események is a közösségünk erősítését, a múltunk és kultúránk értékeinek megőrzését szolgálják.

Bárdos Gyulának, a Csemadok országos elnökének egészségi állapota nem tette lehetővé a személyes megjelenést a közgyűlésen. A szónokok mindannyian kitértek köszöntőjükben

Bárdos erőn felüli évtizedes tevékenységére, mellyel a Csemadokot és a felvidéki magyarságot szolgálta. Köteles László beszámolójában is elhangzott, Bárdos Gyula már nem vállalta a további ciklusra a közművelődési és társadalmi szervezet vezetését. A tisztújító közgyűlés előtt az egyes területi választmányok megszavazták az elnökjelöltjeiket.

A Csemadok elnöki posztjára három jelölt volt, Kiss Beáta, Petheő Attila és Hrubík Béla. Az utóbbi elnökjelölt a szavazás

előtt visszalépett. Mint az eredmények ismertetésénél elhangzott, száznegyolc szavazólapot osztottak ki, ebből a leadott szavazatok száma százhat volt. Érvényes szavazatok száma százhat. Kiss Beátára hatvankilencen szavaztak a küldöttek

közül, Petheő Attilára harmincnegyzolc voks érkezett. A Csemadok országos alelnöke továbbra is Köteles László, nyolcvankilenc szavazatot szerzett. A Csemadok Országos Ellenőrző Bizottságának elnöke Prešinská Laura lett. A regionális alelnöki tisztséget Mézes Rudolf (nyugat-szlovákiai regionális alelnök); Hrubík Béla (közép-szlovákiai regionális alelnök); Kopasz József (kelet-szlovákiai regionális alelnök) szerezte meg.

A megválasztott országos elnökség tagjai továbbá: Neszméri Tünde (ifjúsági ügyekkel megbízott elnökségi tag); Zupko Tamás (szórványért felelős elnökségi tag); Moravék Ivett (elnökségi tag); Sztruhár Izrael Diána (elnökségi tag); Agócs Ildikó (elnökségi tag); Varga Tibor (elnökségi tag).

Az élő népdal összeköt határon innen és túl

A trianoni békediktátum az északi palócságot már 105 éve erőszakosan elcsatolta a palócság egységes tömbjétől. A 2. világháború után a még itt-ott megmaradt Ipoly-hidak úgyahogy megtartották az összekötő szálakat, mert a közös nyelv, közös kultúra még erősen élt a háború utáni nemzedékekben. A rendszerváltás után az itt élők és vezetőik azon dolgoztak, hogy ezek a szétszakadt szálak újra össze legyenek kötve. Ezért sorra épülni kezdtek az Ipoly folyón a 2. világháborúban felrobbantott hidak. Így épült meg a Drégelypalánkot és Ipolyhídvéget összekötő Szent Borbála híd is.

Az ipolybalogi Bukréta folklórcsoport asszonyai elhatározták, hogy közös kirándulást szerveznek Drégelypalánkra, a Turisztikai Központban lévő múzeum meglátogatására és kemencéslepeny-evésre. Összekötik a kellemest a hasznossal. Ha már megépült a Szent Borbála híd, és lerövidült az Ipoly jobb és bal partján fekvő falvak távolsága, akkor ki kell ezt a lehetőséget használni, amíg jó az idő. Drégelypalánk itt van, a Börzsönytől nem messzire, az Ipoly völgyében, ott is és Ipolybalagon is palócok élnek. Szép, őszi, napsütéses délután volt szeptember 18-án, amikor megérkezett a csoport a Turisztikai Központba. A Drégelypalánki Hagyományörző Egyesület nagy szeretettel fogadta az ipolybalogi Bukréta csoport tagjait.

A kemence már ki volt fűtve, és Böbe, a lepenysütő fiatalasszony már sorra nyújtotta a lepenyésztaikat, hogy mielőbb berakja a forró kemencébe. Volt azonban a Centrumban még számos más látnivaló is. Drégely várához tartozó múzeum-részleg, melyet elsőnek tekintettek meg a bukrétás asszonyok. A tárlat vezetője Lukács Ákos, aki maga is hagyományörző „törökverő katoná”, sorra ismertette a látnivalókat. A már nem létező külső vár falai mentén ásatások során előkerült kerámiák, övcsatok és egyéb más apró tárgyakról történeteket mesélt. Majd bemutatta a török katonák, nők korabeli ruházatát, de a magyar várvédők katonák és várbeli nők ruházatát is. Egy fiatal lány csontváza is előkerült az ásatások során, akinek fejkoponyáján vasszálból szépen fonott koszorút találtak. A másik helyiségben a Drégelypalánkon található paraszti szoba belső bútorzata és kiegészítői voltak láthatók. A látogatói központ

végében lévő pajtában régi paraszti szerszámokat mutatott be Ákos, a tárlatvezető.

Polgármesterünk, Bálint Péter is eljött közénk, mert ő is azt a nézetet vallja, hogy jó közösségben lenni, beszélgetni, énekelni.

Kisültek a lepenyek! – szölt a szakácsnő, és a nagy teremben megterített asztalokhoz invináltak bennünket. A lepenyek nem sokáig árválkodtak a nagy tányérokra, egykettőre eltűntette a tárlatnézés közben megehezett társaság. A jó bor és izletes pálinka is előkerült, amely dalt fakasztott a bukrétások és a Drégelypalánki Hagyományörzők ajkán. Szép Palánkra két úton kell bemenni... csendült fel a ének, majd sok más népdal is sorra került. Mindkét hagyományörző csoport tagjai örültek a közös éneklés, de a közös lepenyevés lehetőségének is. Vallották Kodály Zoltán szavait: „A népdal csak akkor élő, ha énekelik.” Nem is hagytuk, hogy a népdal meghaljon, mert vidám szívvel, örömmel énekelünk. A decemberi kézműves vásáron a Bukréta is szeretettel várja a Drégelypalánki Hagyományörző Egyesület minden tagját, időst és fiatal egyaránt, hogy továbbra is élhessen a népdal mindenki öröme.

L.S.A

Ősszel érik, babám, a fekete szőlő....

Bussán is eljött az idő, és bizony beérett a szőlő. A szüret folyik mindenütt, ahol sorjázik a szőlőlugas. Sőt, már a borospincékben érik a bor, és lehet kortyolgatni a mustot vagy a murcit.

Ezért gondoltuk, jó lenne minél hamarabb megszervezni a hagyományos szüreti ünnepséget. Ebben az évben október 5-ére tűztük ki a nagy napot. A vezetőség mindent beleadva kezdett neki az előkészületeknek. Hogy minél ünnepélyesebbé tegyük az eseményt, arra gondoltuk, a vasárnapi nap erre tökéletes lesz. Lelkiatyánk is beleegyezett, hogy a vasárnapi szentmise legyen délután... innentől kezdve már minden simán ment.

A község hivatala előtt gyülekeztünk – a menyecskék csinosan, népviseletbe öltözve. A szőlőkoszorút két „önkéntes” fiatalember vitte.

A szentmise, mint minden évben, minden élő és elhunyt Csemadok-tagért volt felajánlva, terményáldással egybekötve. Ami nem hiányozhatott a végén, az természetesen a magyar himnusz volt.

Ezt követően a kultúrházban gyülekeztünk, ahol rövid megemlékezést tar-

tottunk az Aradon kivégzett tizenhárom honvédtiszt - vagy ahogy gyakran emlegetik, a tizenhárom aradi vértanú kivégzése emlékére. Igaz, az esemény október 6-ára esik, de gondoltuk, így több emberrel megoszthatjuk gondolatainkat...

Folytatás az 6. oldalon

„Tudós leszek – Kis Kutatók Éjszakája” Ipolynyéken

Szeptember 25-én különleges eseménynek adott otthont a Balassi Bálint Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola: először csatlakoztunk a „Kutatók Éjszakája” európai programsorozathoz egy saját szervezésű rendezvénnyel, amely a „Tudós leszek – Kis Kutatók Éjszakája” címet viselte. A program célja az volt, hogy közelebb hozzuk a tudományt a diákjainkhoz – játékos, élményszerű formában. A nap során kicsik és nagyok egyaránt bekapcsolódhattak változatos, interaktív foglalkozásokba, ahol nem csupán szemlélői, hanem aktív résztvevői lehettek a tanulásnak.

A tudományos nap kínálatában helyet kaptak: látványos kémiai kísérletek, az áramkörök titkai, a földrengek és vulkánok izgalmas világa, a repülés fizikája, megújuló energiaforrások, egyszerű gépek építése, a mikroszkopikus élőlények vizsgálata, a rovarok és az emberi test felfedezése, valamint a magyar felfedezők és találmányaik megismerése. A gyerekek saját élményeiken keresztül tapasztalhatták meg a tudomány működését: láthatták, érezhették, kipróbálhatták azokat a jelenségeket, amelyekre nincs annyi idő vagy lehetőség a tanítási órák keretein belül.

Az esti program a természethez való kapcsolódásról szólt. Közösségünk apraja-nagyja közösen hallgatta az erdő és mező hangjait – no és a kíváncsian csicsorgó gyerekeket –, miközben a csillagok fénye alatt együtt csodálkoztunk rá az égbolt érdekességeire és szépségeire. Az élmény minden résztvevő számára különleges és maradandó emlékké vált.

Ez az első, de reményeink szerint nem utolsó alkalom volt, hogy iskolánk részt vett ebben az európai szintű kezdeményezésben. A jövőben hagyományt szeretnénk teremteni abból, hogy a diákok újabb tudományos kalandokon keresztül fedezzék fel a világot, erősítve bennük a kíváncsiságot, a kreatív gondolkodást és a tanulás örömét.

A program a Kutatók Éjszakája Alapítvány az Európai Tudományért támogatásával valósult meg. Az alapítványhoz benyújtott sikeres pályázatunk forrásaiból segédeszközöket, bemutató eszközöket vásároltunk, lehetőséget kapva arra, hogy élményszerű és motiváló tanulási folyamatban legyen részük a gyerekeknek.

Nagy Gabriella

Rendhagyó irodalomóra az ipolynyéki alapiskolában

A Szlovákiai Magyar Írók Társulása csatlakozott a budapesti Magyar Írószövetség azon kezdeményezéséhez, hogy 30 szlovákiai ma-

gyar iskolában rendhagyó irodalomórát szerveznek. Ezáltal jutott el október 6-án a Balassi Bálint Alapiskolába Csáky Pál író, aki előadást

tartott a szlovákiai magyar irodalomról. Az előadás elején méltón megemlékeztünk az aradi vértanúkról is. Csáky Pál bemutatta legújabb

könyvét, és diákjainknak hangsúlyozta a felvidéki magyar irodalom fontosságát.

MT

Rendhagyó történelemóra az ipolynyéki kultúrházban

„Ha öreg-honvéddel találkozol bárhol, emeld meg fiacskám szépen kalapod!” – e sorokat Gárdonyi Géza vetette papírra az Őreghonvéd című versében. Eme sorok aktualitását adja, hogy a szabadságharc egy rég elfeledett memóriáját, a Honvédmenház épületének történetét kísérelte

figyelemmel egy népes diáksereg. A Csemadok NTV-nek köszönhetően szeptember 24-én lehetőségük volt a helyi alapiskolásoknak, az ipolybalogi és lukanényei végzős diákoknak megtekinteni a kiállítás anyagát, mely egykoron Budapesten, a Soroksári úton felépített honvédmenhelyről, az ott helyet kapott 1848-49-es tisztek életéről, történeteiről szólt. A tárlatot a Görgői Kör alelnöke, Ress Zoltán történész mutatta be, aki a Hadtörténeti Múzeum egykori munkatársaként megálmodója és elkészítője volt ennek a közel 20

darabból álló, egyenként másfél négyzetméter nagyságú panelen bemutatott kiállításnak. A kiállítás érdekessége még az is, hogy némely ott lakó honvéd szorosan kötődött a Palócföldhöz. Egykori parancsnoka Krúdy Gyula, aki Szécsénykovácsiban született és a híres író, Krúdy Gyula nagyapja volt. A másik palóc honvéd és egyben utolsó lakója a menhelynek, Lebó István volt Szetéről, aki 97 éves korában, 1928-ban hunyt el. Sajnos az épület a II. világháborúban, az 1944. április 3-ai bombázás során súlyosan megrongálódott. A háborút követő évek során az objektumot lebontották, és helyére gyárat telepítettek. Az 1848-1849-es szabadságharc egykori mementója a feledés homályába merült. Azonban köszönet mindazoknak, akik azon fáradoztak, hogy méltóképpen megemlékezhessünk a veterán gondozásban fontos szerepet játszó intézményről.

MT

Táncoktatás az Ipolybalogi Művészeti Alapiskolában

Az Ipolybalogi Művészeti Alapiskolában a megalapítást követő második tanévtől, 2009-től folyik táncművészeti képzés. Bázisunk az Ipolybalogi Ipolyi Arnold Alapiskola, itt van a legnagyobb létszámú táncos csoport, emellett Ipolynyéken táncolnak jelenleg lelkes alsó tagozatos kis táncosok. Régebben Lukanényében és Csábon is működött a tánc tagozat.

Az évek során szerepeltek a táncosok az ITEFESZT rendezvényeken, falunapokon, települési rendezvényeken, nevelőkoncerteken. Karácsonykor közreműködnek az alapiskolák műsorában, és minden évben önálló karácsonyi bemutatót is színpadra állítanak a szülők számára. Tanév végén évről-évre mutatják be tudásukat. Több alkalommal szép eredményeket értek el a Fiatal Művészek Pódiuma regionális táncfesztiválon. Versenyekre is eljutottak a növendékek: érmeiket, kupákat nyertek a Rózsavölgyi Kupa elnevezésű táncversenyeken Balassagyarmaton és Szécsényben.

Az Ipolybalogi Művészeti Alapiskola növendéke volt Bójtös Bianka, aki a Budapest Táncművészeti Szakgimnázium elvégzése után jelenleg is táncosként dolgozik; Nagy Sára, aki a balassagyarmati Vitalitás Sportegyesület versenyzőjeként számtalan magyar bajnoki címmel rendelkezik, de Európa-bajnoki dobogós helyezések birtokosa is; hasonlóan kiemelkedő eredményeket ért el Marinec Fatima szintén a Vitalitás Sportegyesület színeiben.

A versenyeredmények, minősítések elismerésre méltóak, de legalább ugyanolyan fontos az is, hogy a táncos növendékek jó hangulatú órákon, baráti közösségben ismerkednek a táncművészettel: balett, színpadi tánc, akrobatika alapokat tanulnak a szép testtartás, speciális izomzat kialakítására törekedve, játékkal és ritmusgyakorlatokkal kiegészítve.

A gyermekek számára kiemelkedően fontos a mozgás az okoseszközök térhódításának közepette, a tánc különösen a lányoknak biztosít esztétikus testfejlesztést, önkifejezési módot; általa magabiztosabbak lesznek a gyerekek, fejlődik a kreativitásuk, memóriájuk, önfegyelmük. A bemutatók, fellépések pedig életre szóló élményt adnak nekik és közönségüknek egyaránt.

Sebjánné Rabóczki Terézia Katalin
a táncművészeti szak vezetője

Ősszel érik, babám, a fekete szőlő....

Folytatás a 3. oldalról

Közös erővel sok mindent meg lehet valósítani, és az a legfontosabb, hogy összetartsunk. És ha látjuk, hogy van érdeklődés, ez minket, mint egy rugó, feldob... jó érzés, hogy nem dolgozunk hiába, van értelme, van gyümölcse.

Köszönettel tartozok mindenkinek mindenért – név szerint Mindenkinek... Mert sokan voltak, akik segítettek.

BI

Majd a Melódia asszonykórus szórakoztatta a jelenlévőket, miután közösen fogyasztottuk el a finom estebédet és kávézás közben a jobbnál jobb süteményeket.

És hogy még fokozzuk a nap színvonalát, sikerült meghívni a Kassai Thália Színház szereplőit is erre a napra. A Portugál című tragikomédiát láthattuk két felvonásban, sokat neveltünk, és jól szórakoztunk így, az est végére.

Szüreti ünnepségünkre eljött a CSNTV elnöke, Kliment Éva és a vezetőség tagjai is. Ezúton köszönjük, hogy elfogadták meghívásunkat, és megtisztelték jelenlétükkel.

Reméljük, hogy ismét tudtunk bizonyítani, ismét tudtunk mutatni az embereknek valami szépet, jót. A bussai vezetőség mindent megtett, hogy emlékezetes legyen az idei szüreti ünnepség.

Kettős évfordulóra emlékezett Inám közössége

Kettős kerek évfordulóra gyűltek össze szeptember utolsó hétvégéjén Inám község lakosai és vendégei. Az ünnepi esemény egyszerre állított emléket Mons. Lénár Károly pápai káplán halála 20. évfordulójának, valamint a felvidéki meghurcolt katolikus papokra és hívekre való megemlékezések tíz éve indult hagyományának.

A kegyeleti megemlékezés méltó helyszíne volt a kívül-belül megújult patinás Szent György-templom, ahol Kegye

János pánsípművész ünnepi koncertje adta meg az esemény zenei alaphangját. A Krúdy-életműdíjas művészt, aki a Magyar Kultúra Lovagja címet is viseli, világszerte ismerik: több mint három évtizedes pályafutása során 32 lemezt adott ki, zeneszerzőként és tanárként is dolgozott. Előadását a közönség nagy tapssal fogadta.

A koncertet követően Balík Béla, a budapest-rákoskeresztúri plébánia plébánosa mutatta be az ünnepi szentmisét.

Az eseményen jelen voltak a környékbeli papok, hívek, valamint Lénár atya tisztelői. A szertartás zenei szolgálatát Balázs Ottó kántor és a Szécsényi Erkel Ferenc Vegyeskar biztosította.

(Folytatás a 13. oldalon)

Őszirózsa – magyarnóta-énekesek országos versenye

Október 11-én és 12-én magyar nótazengett az ipolykeszi kultúrházban. Szombat délután egy nótáestnek, majd október 12-én a XXVI. Őszirózsa magyarnóta-énekesek országos versenyének adott otthont a község kultúrháza.

A hungarikumok közé sorolt magyar nótázásnak napjainkban is nagy hagyománya van. Ezt mutatja a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya által több mint negyed évszázada életre hívott verseny is. A felvidéki nótázók mellett az anyaországból, Erdélyből és Bécsből is érkeztek versenyzők. Összesen huszonöt énekes méretetett meg.

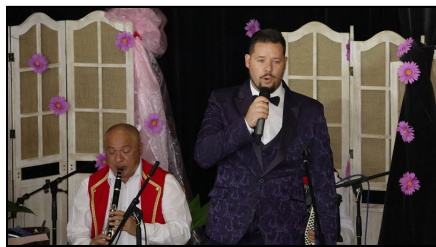
Mint a verseny vasárnapi nyitányaként elhangzott, 2000-ben Ipolyvarbón indult el az Őszirózsa magyarnóta-énekes verseny, de már egy év után Ipolykeszi adott otthont a rendezvénynek. Az első években a felvidéki nótázók méretetettek meg, majd 2006-tól már az anyaországiak is csatlakoztak a versenyhez. Több év után idén újra az ipolykeszi kultúrház adott méltó helyet a nagy múltú rendezvénynek.

A versenyre minden egyes énekes egy hallgatóval és egy csárdással nevezett be. Elsőként az anyaországiak minősítő versenyre zajlott le, majd pedig a felvidékiek versenyeztek. Idén tizenhét énekes érkezett a Kárpát-medence különböző szegleteiből Ipolykeszire, a Felvidékről viszont csak egyharmada nótáénekes versenyzett.

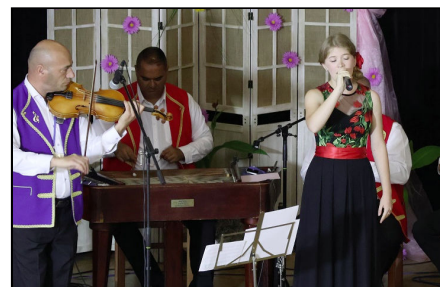

A versenyzőket öttagú zsűri értékelt. A zsűri elnöke Tarnai Kiss László volt, a zsűri további tagjai Szeredy Krisztina, Magyar Nándor, Jusztin Imre és Janszó Orsolya voltak. A vasárnapi eseményen is az énekeseket Mezei Zsolt primás és zenekara kísérte.

Az eredményhirdetés előtt a zsűri énekes tagjai énekelték el a legkedveltebb nótáikat. Az eredményhirdetés előtt Kliment Éva, a versenyt is lebonyolító

Csemadok Nagykürtösi Területi Választmány elnöke emléklapot adott át minden énekesnek, melyen többek között ez állt: „Köszönjük, hogy művelője a magyarnóta éneklésnek és segíti hagyományörző igyekezetünket.” Hrubík Béla, a Csema-

nóta nem veszik el, a magyar nóta él, élni fog a szívünket és lelkünket melengetve.

Az országos verseny értékelése sa-vozással történik. A Kárpát-medencei résztvevők közül 11 arany, 4 ezüst, 2 bronz minősítést osztottak ki. **A kunszentmiklósi Gál Tamás érdemelte ki a legjobb külhoni magyarnóta-énekes díjat.** A felvidékiek közül három ezüst és három arany minősítés került kiosztásra. **Az Őszirózsa magyarnóta-énekesek országos versenyén a dunaszerdahelyi Horváth Árpád a harmadik helyet szerezte meg, második lett a nádszegi Sárkány Szilvia, míg az első helyezést a sárosfai Süli János kapta meg.**

dok regionális alelnöke beszédében viszszaemlékezett a magyarnóta-énekesek versenyének kezdetére. Jelezte: a magyar

A verseny közös nótázással ért véget, melybe a versenyzők és a zsűritagok mellett a közönség is örömmel kapcsolódott be. A rendezvény a KULTMINOR támogatásával valósult meg.

Pásztor Péter

Bemutatkoznak járásunk CSEMADOK-alapszervezetei

A Csemadok 75 éve - Csáb

Járásunk többi alapszervezetéhez hasonlóan a Csemadok Csábi ASZ is 1952-ben alakult meg, pontosan április 13-án. Az ekkor összeírt taglista az egyetlen olyan irat, amely országos vagy járási szinten megmaradt az alapszervezetről. Az alapító tagok közül már senki nem él, Pajer Józsi bácsit utolsóként a Csemadok 65. évfordulóján köszönthettük még.

Mivel a szervezetünk krónikái nem hozzáférhetőek, így az első ötven évről csak röviden tudok beszámolni.

A Csemadok-alapszervezet mindig fontos része volt községünk és járásunk kulturális életének. A 70-es években a községgel közösen kezdte megrendezni a járás egykori legendás Szüreti ünnepségét a csábi borospincék szomszédságában, ahol számos magyarországi művész lépett fel. Ott szerepelt rendszeresen az alapszervezet Szöllőskert táncsoportja is.

A 80-as és 90-es években a Csemadok színjátszó csoportja, Zatyko Mária vezetésével, ért el sikereket. Számos vígjátékot mutattak be nem csak községünkben, de a környező falvakban is. A megmaradt felvételekből az elmúlt években szabadtéri vetítéseket is rendezett a szervezet, ismét nagy sikerrel.

Szintén a 90-es években, 1993-ban alakult meg helyi férfiakból a Dalárda éneklő csoport, mely számos helyszínen képviselte nagy sikerrel a szervezetet, községünket.

évente 5-7 új kórusmű premierjének adott otthont (magyarországi, szlovákiai, dél-koreai, angliai szerzőktől). A koncertek hanganyaga CD-n is megjelent, az eseményhez fesztival.dalegylet.com címen honlap is működött. A Magyar Televízió pedig kisfilmet forgatott a fesztiválról a Magyar Rádió Gyermekkórusának csábi bemutatkozásakor.

2011-ben indult a Csábi ORGONAestek koncertsorozat neves művészekkel, kivetítésekkel, szakmai műsorvezetéssel, melyekről videófelvétel is készült.

2012-ben megjelentette a Hajnalok Völgye – Öt év ősbemutatói című kottagyűjteményt dupla CD-melléklettel. 2014-ben a Pozsonyban született világhírű magyar zeneszerző, Dohnányi Ernő felvidéki kórusműveinek gyűjteménye vált kézben foghatóvá Dohnányi Pozsonyi Motettái címmel.

A szervezet kiadásában jelent meg 2012-től három felvidéki község népdalgűjtése CD-melléklettel: Csáb faluba', Nényei erdőbe', Én fölöttem hiába zörög az ég (Palást). A népdal-sorozattal kapcsolatban 2014 áprilisában a Budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémián, a Voice nemzetközi konferencián adott elő angol nyelven a szervezet elnöke, Zafko Ervin.

Az alapszervezetnek köszönhetően a 90-es évek végén és a 2000-es évek elején újra középpontba került falunk szülőtte, Szeder Fábián író, szerzetes, akinek tiszteletére több konferencia is megszervezésre került. Majd ezt követően a szervezet 2004-ben megszűnt működni.

A visszaemlékezések alapján elnöki posztot töltött be a szervezetben Pásztor József, majd György Ferenc (Tamás), akit Csala László követett. 1988-tól Zafko István (Mátyás), 1994-től Balga László (Ruszko) vezette a helyi Csemadokot.

Csala László, akkori alapiskola-igazgató felvetésére a 2000-ben alakult Csábi Szeder Fábián Dalegylet fiatal csapata újrászervezte a helyi Csemadokot, mely 2008-tól működik a mai napig. 2012-ig Zatyko Ferenc, majd 2013-tól Zafko Ervin vezetésével dolgozik azon, hogy a községben őrizze és ápolja a magyar kultúrát.

A szervezet tevékenysége sokrétű lett, de mivel a községben a mai napig nincs kultúrház, így a rendezvényeit a templomban, az alapiskolában, valamint szabadtéren rendezi meg.

Az újrainduláskor született meg Tóth Árpád magyarországi karnagy szakmai vezetésével a Hajnalok Völgye – kortárs kórusfesztivál Csábon elnevezésű nemzetközi esemény, mely

A Csábi Szeder Fábián Dalegylet Csillagok – újragondolt népdalok című CD-je 2013-ban látott napvilágot.

A Csemadok Csábi Alapszervezete 2013-ban indította el az ATEMPO.sk kulturális-zenei online újságot, amely mára elismert kulturális médiummá vált nem csak Felvidéken.

2015-ben megszűnt a Csábi Szeder Fábián Dalegylet, így új irányt is vett a szervezet működése.

Akkor indult a Hang-Ár koncertsorozat, melynek köszönhetően Vadkerti Imre, Zsapka Attila, Emmer Péter, a Misztrál, Korpás Éva és mások is színpadra léptek a községben.

Szintén még 2015-ben megszületett a Csábi Színházi Esték sorozat is, melynek köszönhetően több színház, színművész is ellátogatott a községbe, legyen szó a Thália Színházról, a Csavar Színházról, Gubik Ágiról, Gál Tamásról, Boráros Imréről, vagy akár az ipolyinéki Mics Károly Színjátszó Csoportról.

És még mindig 2015-ben járunk, amikor is a községgel közösen megszervezték az első szederFESZT zenei fesztivált, mely mára a járás közkezdvelt eseménye lett, ahol élő koncertet adott már Péter Szabó Szilvia, Tóth Vera, Roy & Ádám, Boggie, Kállay Saunders, V-Tech, Unique, Kelemen Kabátban és még sokan mások. Ekkor indult a hozzá tartozó honlap is a www.szeder.sk címen.

2017-ben alakult meg Zaf'ko Veronika vezetésével a Szeder Kórus, amely elsősorban a néphagyományok, népdalkultúra ápolását tűzte ki célul, és képviseli a községet a régióban.

Templomunk 250. jubileumára 2018-ban ötnapos kulturális programot szerveztek az egyházzal, valamint a Csemadok kiadta Stációk címmel a templomot bemutató színes könyvet is.

Szintén 2018-tól ingyenes néptáncoktatást szerveztek két éven át, hogy visszaidézzék a Szőlőskert néptáncsoport emlékét, melyet a Covid-járvány tört meg.

2022-ben egy újabb jubileum kapcsán, Csáb község első írásos említésének 750. évfordulója alkalmából, a szervezet átadta a község első kopjafáját a Szeder Parkban, melyet Balga László helyi fafaragó készített a Csemadok megbízásából. Valamint elkészítette az első kisfilmet a községről, mely látványosan igyekszik a legágabb spektrumban bemutatni a települést.

2024-ben útjára indult Mozi a Csillagok Alatt címmel egy szabadtéri filmvetítési sorozat.

2025-ben pedig a község első faszobra, Petőfi Sándor egész alakos szobra került átadásra a Csemadoknak is köszönhetően, mely szintén Balga László alkotása.

Az elmúlt években könyvbemutatókra is sor került, többek közt Bodzsár Gyula, Szomolai Tibor, Balga Zoltán és Lőrincz Sarolta Aranka is járt a községben a szervezet meghívására. Több alkalommal budapesti színházak előadásaira is ellátogatott a szervezet tagsága.

Természetesen az elmúlt közel 20 évben nem feledkezett meg a szervezet a fontos nemzeti és helyi ünnepeinkről sem, így minden évben megemlékezést tartanak az 1848-49-es forradalom és szabadságharc emlékére, a Magyar Hősök Emlék-ünnepén, az Összetartozás és Béke Tüze alkalmából is.

A szervezet jelenlegi elnöke, Zaf'ko Ervin már több éve tagja a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya vezetőségének is. 2024-ben pedig országos Csemadok-díjban részesült a szervezet megalakulásának 75. évfordulója alkalmából Érsekújvárból.

Több éve dolgozik a vezetőség a tagság fiatalításán, hogy legyen utánpótlás. Ennek köszönhetően is valósulhattak meg sikeres rendezvények az elmúlt időszakban a fiatalok kezdeményezésére, a fiatalok segítségével.

A helyi szervezet fő célja továbbra is anyanyelvünk ápolása, a magyar kultúra megtartása községünkben, a nyelvhatár szélén. Reméljük, hogy a fiatalításnak köszönhetően sikerül majd a jövőben is kitartani, és tovább folytatni a megkezdett munkát.

Újra az alsósztrégovai Madách-kastélyban gyűltek össze Madách Imre tisztelői

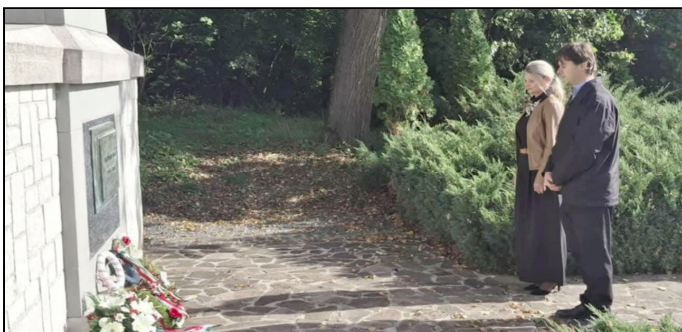
Október 3-án immár huszonegyedik alkalommal szervezték meg a Madách Imre Irodalmi Napot Alsósztrégován. Az esemény középpontjában a százhetven évvel ezelőtt elhunyt Fráter Erzsébet élettörténete állt.

Az esemény résztvevőit Jarabik Gabriella, az alsósztrégovai irodalmi múzeumot is fenntartó Szlovák Nemzeti Múzeum – A Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma igazgatója köszöntötte. Mint jelezte: több mint két évtizede igyekeznek érdekes kutatási eredményeket bemutatni az irodalmi nap keretei között. Mindez a széleskörű együttműködés eredménye – húzta alá az igazgató.

„Ma egy olyan emberre emlékezünk, aki munkásságával, gondolkodásával és életszemléletével tér és idő határain átívelő örökséget hagyott ránk” – emelte ki beszédében Ľuboslav Dobrocký, Alsósztrégova polgármestere. Hozzátette, Madách nem csupán író, tragédiász volt, hanem olyan gondolkodó s látnok, akinek felvetésére a mai napig keressük a választ.

A jubileum kapcsán több program is tisztelgett a tragédiaíró felesége előtt. Praznovszky Mihály Madách-kutató legújabb, még megjelenés előtt álló kötetéből olvasott fel a nagyérdemű közönségnek. Az Aki belehalt a halhatatlanságba című leendő könyv Fráter Erzsébet életét taglalja. Az eseményen a könyv utolsó részét olvasta fel a szerző. A fentebb jelzett fejezet Fráter Erzsébet utolsó, Nagyváradon töltött időszakát mutatja be. Betegen, megalázva és szegénységben tengette életét, s alig 45 éves korában, 1875. november 17-én hunyt el.

Ugyancsak a feleségről szolt Dana Veselovská, az alsósztrégovai irodalmi múzeum munkatársának előadása. Fráter Erzsébet nyomában eredt Nagyváradon, egy tanulmányút kutatásait foglalta össze képes beszámolójában.

Színházi előadás is színesítette az irodalmi napot. Boldog szerettem volna lenni címmel a nagyváradi Kiss Stúdió Színház mutatta be Fráter Erzsébethez kötődő előadását a kastély pincészházában.

A hagyományokat követve a tágas kastélyparkban emlékfákat ültettek. Először Praznovszky Mihály emlékfáját, majd az eseményre ellátogató somorjai Madách Imre Gimnázium emlékfáját ültették el.

Bővült a Madách Panteon, Praznovszky Mihály ismertette az új személyek munkásságát. Minden évben öt személy kap emléktáblát. Idén a következőkkel bővült a panteon: Jászai Mari színésznő, aki Az ember tragédiája 1883-as ősbemutatóján játszotta Éva szerepét; Alexander Dietze, aki elsőként fordította le német nyelvre a tragédiát; a kétszáz éve született Jókai Mór, akiről Madách, a pályatársa igen elismerően nyilatkozott; Rigele Alajos, a kastélypark szegletében lévő Madách-sírhely monumentális Ádám-szobrának alkotója szintén bekerült a panteonba. Tavaly emlékeztünk az irodalmi múzeum megalakításának hatvanadik évfordulójára. Az 1964-es megnyitásban nagy és elvéghetetlen szerep jutott Balassa Géának. Rá is emléktábla emlékeztet a kastélyparkban.

Az irodalmi nap utolsó pontjaként a Madách-émlékmű megkoszorúzására került sor. Tomáš Krahulec, a Nógrád- és Polyáni-hegység Turisztikai Szervezet igazgatója magyar nyelvű beszédében hangsúlyozta Madách Imre halhatatlan örökségét, gondolatainak időtlenségét.

A 90 éve született Zs. Nagy Lajosra emlékeztünk

Az emléknapi a zsélyi temetőben kezdődött, ahol a nyitó szavakat Böhm András, igazi zsélyi lokálpatrióta mondta el. András Zs. Nagy Lajos sírhelye mellett beszélt az író életéről, munkásságáról és sorsáról, nagyon személyesen és érzelmileg

átítatottan. A temetőbeli megemlékezést koszorúzással zártuk, majd tovább folytatódott az emléknapi, mégpedig a kultúrház falán található Zs. Nagy-emléktáblánál. Itt Hrubík Bélának, a Csemadok regionális alelnökének kiváló szónoklatát hallgattuk meg.

A megemlékezést követően a kultúrház emeleti helyiségeiben lehetőségünk nyílt a Honvédménházról szóló kiállítás megtekintésére, majd az ülésteremben egy könyvbemutatót vettünk részt, ahol Hrubík Béla mutatta be kötetét. Nagyon

meglepő és örömteli volt a sok érdeklődő vendég jelenléte, az ülésterem teljesen megtelt, sőt újabb székeket kellett rögtönözni, hogy mindenki ülőhelyhez jusson.

A könyvbemutató kis idő után monológból baráti, fel-szabadult beszélgetéssé alakult, ami rendkívül kellemes és hasznos volt, lehetőséget adva a nosztalgikus emlékezésre és a közös gondolatcserékre. Az eszmecsere során számos kérdés felmerült, többek közt, hogy hogyan lehetne a helyi közösség magyarságát megőrizni, mik az akadályok a kulturális újjászerveződés útjában, van-e elég erő, cselekvő személy vagy fiatalok, akik előjáróként vállalnák a fáklyavivő szerepét. Ezekre a kérdésekre csak a helyi, szórványban élő magyar közösség találhat választ. Már az is pozitívan értékelhető, és első lépés a megoldás felé, hogy a jelenlévők ki tudták mondani és részben megfogalmazni maguk előtti belső akadályait a témában!

A területi választmány nevében annyit tudunk biztosítani, hogy továbbra is elkötelezettek vagyunk a szórványban élőkkel való kapcsolattartás mellett. Ambíciónk, hogy segítsünk, amiben csak tudunk, és javítsuk a kommunikációt a szórvánnyal – mindaddig, amíg van „kit felhívni”, és amíg a hívást készséggel fogadják. A Csemadok Nagykürtösi TV nevében köszönjük a helyi magyar közösségnek a segítségét, a polgármester asszonynak, hogy színvonalas helyszínt biztosított a rendezvény lebonyolítására, kiemelt köszönetem fejezem ki Böhm Andrásnak, Jónás Mártának, Hrubík Bélának, az NTV részéről a technikai lebonyolításban segédkező Ádám Tímeának és Böjtös Ildikónak, valamint a szervezés koordinálásáért Kliment Évának.

Cibulya Gyula

A Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend lovagjává avatták Dobos Péter atyát

Jeles esemény zajlott az esztergomi bazilikában, ahol október 11-én került sor a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend Magyarországi Helytartóságának idei lovagavatására. Az investitúra során tizenkét új tagot vettek fel, köztük Mons. Dobos Péter lukanényei esperesplébánost is, a középkori eredetű pápai rend soraiba.

Az arab, perzsa és török dúlások után, 1099-ben, amikor Jeruzsálemet visszafoglalták a keresztesek, kezdődött meg a Szent Sír templomának helyreállítása, majd újjáépítése. A lovagrend már 1103-as forrásokban előfordul, 1114-ben pedig már Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend néven említik. A pápa hivatalosan 1122-ben ismerte el a rendet.

Fernando Filoni bíboros, nagymester hangsúlyozta, hogy a rend küldetése ma is időszerű: Jézus földje nem válhat a hit régészeti lelőhelyévé. A mi feladatunk, hogy a Szentföld ne maradjon keresztények nélkül, hogy ott élő hittestvéreink megtapasztalják a béke, a testvériség és a remény jelenlétét. Arra buzdította az új lovagokat hogy szolgálatukat az evangéliumi szeretet jegyében végezzék, különös tekintettel a szegényekre, a menekültekre és a békéért küzdő közösségekre.

Feltette a kérdést Filoni bíboros: Hiúságból s a múlt iránti nosztalgiából teszem ezt, vagy azért, mert szeretnék felvállalni egy identitást és egy küldetést? Valóban szeretnék hozzájárulni a Szentföld életéhez, amelyet ma minden eddigénél inkább sújtanak háborúk, politikai, társadalmi és vallási küzdelmek, miközben oly sok keresztény elhagyja a Közel-Keletet, beleértve Jézus földjét is?

A nagymester úgy fogalmazott, hogy rendünk helyes megértésével megmagyarázhatjuk identitásunkat, ahogyan sokan mások is hozzájárulnak ahhoz, hogy Jézus földje ne maradjon keresztények és zarándokok nélkül, és hogy megmaradjon az a jelenlét, mely Krisztus akarataiban gyökerezik, aki ott élt, hogy kinyilatkoztassa Isten titkát, és bevégezze megváltó művét.

Minden egyes lovagavatás, amelyre az új tagok átfogó felkészülési és képzési folyamatát követően kerül sor, együtt jár a rend lelkiségéhez való csatlakozással, a jeruzsálemi anyaegyház, valamint a helyi egyház támogatására irányuló elkötelezettséggel.

Lapzártánk idején fejeződött be a jeles esemény, ennél fogva csak egy villáminterjút tudtunk készíteni Dobos atyával, a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend újdonsült tagjával.

- Péter atya, először is gratulálunk a Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend tagjává avatásához! A felvidéki magyar papok közül egyedülként tagja a szóban forgó lovagrendnek. Milyen elköteleződést vállalt magára?

- Rövidre fogva a választ, az az elhatározás született meg bennem, hogy anyagiakkal támogatom kispapjainkat, hogy még felszentelésüket megelőzően eljuthassanak a Szentföldre. Egyebek mellett azért, hogy ott szerzett élményeikből is táplálkozva minél hitelesebben tudják hirdetni az evangéliumot.

- Gondolom, a hívei közül többen is jelen voltak az esztergomi bazilikában?

- Igen. Valóban nagy örömmre szolgált, hogy a meghívottakon – az egyháztanács tagjai, az okulitusok, valamint a szolgálati helyemhez tartozó települések polgármesterei – kívül mások is szép számban részt vettek a lovagavatáson.

1994. január 21-én pápai bulla hirdette ki, miszerint a rend védőszentje Szűz Mária. A világ számos országában több ezer lovag és dáma fejt ki kulturális és szociális tevékenységet.

A rend jelvényei: fehér alapon vérvörös talpaskereszt, melyhez négy hasonló színű, kisebb talpaskereszt csatlakozik. Az öt kereszt Jézus öt sebének jelképe.

A lovagavatást követő hálaadó szentmisét Fernando Filoni bíboros, a rend nagymestere, a Népek Evangelizációjának Kongregációja korábbi prefektusa latin nyelven celebrálta, koncelebrált Erdő Péter bíboros, prímás és Varga Lajos váci segédpüspök is. Homíliájában Filoni bíboros emlékeztetett arra, hogy a rend tagjai nem pusztán egy ősi hagyomány örökösei, hanem a hit és a szeretet mai tanúságtevői. A Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrendhez tartozni igazi és magas szociális kiváltságot jelent. „A köpeny, amelyet ma magatokra öltöztetek, Krisztus iránti elkötelezettségetek jelképe. Ne feledjétek: nem földi uralkodó, hanem a feltámadt Krisztus hívott meg benneteket” – fogalmazott.

Kettős évfordulóra emlékezett Inám közössége

(Folytatás a 3. oldalról)

A szentmisét követően bemutatásra kerültek a meghívott vendégek, köztük:

- Bárkányi József, Magyarország Pozsonyi Nagykövetségének besztecebányai konzulja
- Gubík László, a Magyar Szövetség országos elnöke
- Csáky Pál mérnök, politikus, író
- dr. Balogh Zoltán, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem professzora,
- dr. Molnár Imre történész az Esterházy Emlékbizottság képviselőjében
- Hrubík Béla, az Esterházy Emlékbizottság tagja
- Jámbor László, besztecebányai megyei képviselő
- Lukanénye község küldöttsége
- A CSEMADOK járási képviselői
- A járás településeinek polgármesterei
- A környékbeli lelkiatyák, Lénár atya tisztelőinek zöme.

Az esemény kezdetén Agócs Sándor tárogatójátéka járult hozzá az ünnepi hangulathoz. Ezután az inámi óvodások kedves szavai következtek, akik tiszta hangon, megható verssel emlékeztek a község kiemelkedő szülöttére. Ezt követően mondott beszédet Régi Zsolt mérnök, Inám község polgármestere, aki kihangsúlyozta, hogy erkölcsi kötelességünk évről évre emlékezni azokra a felvidéki papokra és hívekre, akiket hitükért és magyarságukért üldöztek. Külön kiemelte Mons. Lénár Károly pápai káplán alakját, aki a község szülötteként példát mutatott hűségéből, bátorságából és Istenbe vetett hitből. Szavai szerint kötelességünk e példát megőrizni és továbbadni a jövő nemzedéknek.

A felszólalók sorát Gubík László zárta a Magyar Szövetség képviselőjében. Kiemelte, hogy Lénár Károly atya megingathatatlan hitével és a kommunista hatalom elleni bátor kiállásával sokak példaképévé vált. Felidézte, hogyan védtek őt a lukanényei hívek a bebörtönzése előtt, és elgondolkodtató kérdést tett fel arról, vajon ma is képesek lennénk-e ilyen összefogásra. Üzenete örök érvényű: a bátor papokra, akik összefognak és szolgálnak, ma is nagy szükség van. A megemlékezés végén a jelenlévők elhelyezték az emlékezés koszorúit Mons. Lénár Károly sírjánál a templomkertben – csendben, méltósággal, főhajtással tisztelegve.

Az eseményt követően a vendégek átvonultak a helyi kultúrházba, ahol a község hagyományaihoz hűen vendéglátással folytatódott a közösségi együttlét – lehetőséget adva a személyes beszélgetésekre, emlékezésre és kapcsolatok erősítésére. A szervezők köszönetet mondtak mindenkinek, aki jelenlétével megtisztelte az eseményt, és kegyelemteljes, békés vasárnap estét kívántak minden résztvevőnek.

H.F.

A misszió nálunk és velünk kezdődik

Októberben az Egyház világszerte a misszióról emlékezik meg. A Missziók vasárnapja minden évben arra hív bennünket, hogy újra tudatosítsuk Krisztus parancsát: „Menjete el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek!” (Mk 16,15). Ezek Jézus utolsó szavai a földön, mielőtt visszatért az Atyához. Küldetésről beszél, feladatról, amelyet ránk, követőire bízott.

Jézus maga is misszionárius volt, akit az Atya „küldött” ebbe a világba, hogy hirdesse az örömhírt, hogy reményt és életet adjon. Amikor tanítványait elküldte, saját küldetését bízta rájuk – és rajtuk keresztül az egész Egyházra. Az Egyház ezért létéből fakadóan missziós: azért van, hogy tanúságot tegyen Krisztusról. Az apostoli idők óta ez a feladata, és ez marad a küldetése mindaddig, amíg minden ember szívében fel nem ragyog az evangélium fénye.

A misszió nem valami távoli, egzotikus feladat. Nemcsak azok küldetése, akik messzi országokba mennek, hanem minden keresztényé. A hit hirdetésének első terepe mindig az a környezet, ahol élünk: a család, a munkahely, az iskola, a plébánia, a szomszédság. Ha Krisztushoz tartozunk, akkor ott kell róla tanúságot tennünk, ahol éppen vagyunk.

A legfontosabb feladatunk, hogy megőrizzük hitünket, és ne hagyjuk, hogy kialudjon bennünk az a parányi láng, amelyet az Isten gyújtott meg. A hit legjobb védelme a hit megosztása. Aki hitét csak önmagának tartogatja, az előbb-utóbb elveszíti azt. Aki viszont másoknak is átadja, az megerősödik benne. Ezért legyünk bátrak, ne rejtjük el keresztény életünket. Ne féljünk attól, hogy imádkozni látnak, hogy észreveszik, hívők vagyunk. A világ szomjazik az igazságra, még ha sokszor nem is tud róla.

A keresztény ember hivatása, hogy a remény és a szeretet misszionáriusa legyen. A missziós lelkület nem feltétlenül szavakban, hanem életünk tanúságában nyilvánul meg. Amikor türelemmel, figyelemmel, megbocsátással, segítőkészséggel fordulunk mások felé, akkor Krisztust visszük közéjük. A misszió így kezdődik – csendben, a szívből, a mindennapok egyszerűségével.

Az Egyház missziója nem hatalomgyakorlás, hanem szolgálat. Nem azért hirdeti Krisztust, hogy önmagát terjessze, hanem azért, hogy az emberek üdvösségre jussanak. A misszió ima, barátság, önzetlen segítség, közösségi élet – egy szóval a szeretet gyakorlata. Senki sem önmagát hirdeti, hanem Krisztust, aki az élet forrása.

A missziós tevékenység magában foglalja a párbeszédet is. Aki hisz, nem elzárkózik, hanem tisztelettel közeledik másokhoz. Az evangélium nem elítél, hanem megvilágítja az emberi életet, felel meg és megtisztítja mindazt, ami benne jó és igaz.

Ezen a vasárnapon imádságban emlékezünk meg mindazokról, akik egész életüket az evangelizáció szolgálatába állították. Gondolhatunk Kalkuttai Teréz anyára, az irgalmasság misszionáriusára, aki felismerte Krisztust a szegényekben, a szenvedőkben, az elhagyottakban. Ő tanít meg bennünket arra, hogy a misszió nem más, mint szeretni azokat, akiket mások nem szeretnek.

Kérjük a Szentlelket, hogy gyűjtsen bennünk új lelkesedést az evangélium terjesztésére, és támogassuk imáinkkal, anyagi adományainkkal és részvételünkkel a missziókat és a misszionáriusokat. Minél inkább dolgozunk Krisztus országáért, annál inkább növekszik bennünk a hit, a remény és a szeretet.

A missziók mindig nálunk és velünk kezdődnek. Nem máshol, nem másokkal – hanem bennünk. Kezdjük el azzal, hogy hiteles keresztény életet élünk, mert aki Krisztushoz tartozik, az már maga is misszionárius.

Balga Zoltán

Könyvajánló

Csáky Károly:

Nemesi-polgári sírok és temetkezési helyek I.

Temetőink, temetőkápolnáink nemesi-polgári sírjai,
kegyúri temetkezési helyek templomainkban

Csáky Károly írásai, könyvei megkerülhetetlenek a szűkebb s tágabb régió iránt érdeklődő olvasók számára. Helytörténeti, néprajzi és más jellegű munkáit bizonyára lapunk olvasói is ismerik, már csak azért is, hisz könyvajánló formájában mi is igyekszünk ezekre a kiadványokra ráirányítani a figyelmet, felkelteni irántuk az érdeklődést. Csáky Károly az idén születésének jeles évfordulóját ünnepli, hisz október 24-én tölti be 75. életévét. Ebből az alkalomból, amúgy József Attilásan („ajándék, mellyel meglepem / e kávéházi szegleten / magam / magam.”), két kötetet is megjelentetett magánkiadásban, amelyeken még épphogy csak megszáradt a nyomdafesték.

A Nemesi-polgári sírok és temetkezési helyek c. kötetben Hont és Nógrád megye néhány településének templomát, temetőit, az ott található nemesi-polgári sírokat mutatja be a szerző. Összefoglalja, kik azok az ismert vagy kevésbé ismert személyiségek, akik temetőinkben nyugszanak. Mit illik vagy kell tudnunk róluk, mit hagytak hátra maguk után, cselekedeteikkel hogyan befolyásolták jelenünket. Kutatásai során tapasztalta, hogy bizony az utókor nem mindig bizonyult hálásnak, és a sírok egy részét nem gondolzza senki, az emlékjelek elfelejtődtek, vagy esetenként akár kifosztották, meggyalázták azokat. A szerző néhány ma élő utóddal is találkozott, valamint családi kriptákba is betekinthezt. A könyvben Felsőtúr, Felsőszemeréd, Lukanénye, Ipolynagyfalu, Ipolykeszi, Ipolyság, Ipolyvarbó, Nagycsalomja, Hévmagyarad, Rárósmúlyad és Leszenye temetkezési helyeit, síremlékeit veszi górcső alá, hogy minél hitelesebb képet kapjunk itt élt jeles elődeinkről. Járásunkra szűkítve a bemutatott temetők, sírhelyek, ill. személyiségek a következők: az ipolyvarbói templom Szentiványi-kriptája, a Lipthayak és a Tersztyánszkyak ipolynagyfalui temetkezési helye, a rárósmúlyadi templom (amely Magyarország első vasbeton temploma volt) Körffy-kriptája, a Leszenyén található temetkezési hely, ahol többek között Majthényi László főispán nyugszik, a lukanényei Luka-kripta, a kóvári evangélikus temető sírjelei, a nyelvhatáron túli Pribél

(Pribelce) magyar nemesi sírjai, a nagycsalomjai Öregtemető nemesi sírjelei és az ipolykeszi Ipolyi-Stummerek, Tersztyánszkyak és Gyürkyek temetkezési helye. Az anyagban közölt gyászjelentések kordokumentumokként is szolgálnak, például ezek segítségével megismerhetjük az elhunyt szerteágazó rokoni kapcsolatait, tisztségeit stb. Már megszokhattuk a Csáky-könyvek esetében, hogy az információkat nemcsak szöveges formában juttatja el az olvasóhoz a szerző, hanem színes fotók, reprodukciók segítségével is képet kapunk a sírhelyekről, azok állapotáról. Arról pedig, hogy van még mit mondani, ill. feldolgozni ebben a témában, mi sem árulkodik jobban, mint a címet követő I. sorszám, ami jelzi, hogy bizony lesz folytatása a könyvnek.

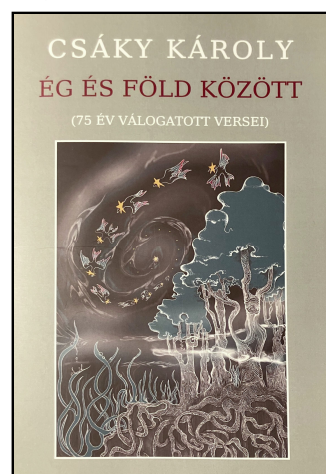
Csáky Károly: Ég és föld között (75 év válogatott versei)

Csáky Károly költőként ugyan jóval kevesebbszer szólal meg, mint szakíróként, ám ez nem jelenti, hogy ne lenne olyan mondanivalója a világról, amit csak a líra segítségével tud kifejezni, átadni. Személyes hangvételű, valómásszerű versei egy nagyon intim szférába nyitnak betekintést, de a kisebbségi, közösségi vagy társadalmi problémák iránti érzékenység szintén megjelenik lírai alkotásaiban. Jelen válogatás a 2005-ös Vigasztaló, a 2013-as Fohászok Isten árnyékából, a 2015-ben megjelent Lélekrezdülések c. verseskötetéből, ill. a kötetben nem szereplő versekből állt össze. A versekhez Laczkó Anikó vizuális művész készített különleges illusztrációkat. A könyv hátsó borítóján Szeberényi Zoltán irodalomestéja és Karaffa Gyula költő, szerkesztő sorait olvashatjuk, akik az eddigi kötetekhez írtak előszót. Mi néhány Karaffa Gyula-gondolattal ajánljuk az olvasók figyelmébe ezt az új válogatást.

„A versek – akár a Biblia zsoltárai, fohásza – egységes egészet adnak. Ám a lehetőséget is megadják ahhoz, hogy továbbéljük, továbbfohászodjunk őket. Hogy mi magunk is felismerjük, ha elhív bennünket az Isten valamilyen feladatra. Komoly-komor versek a Csáky-versek... akár ezt is feltételezhetné a felületes olvasó. Ám annak, aki a versek értelmét megtalálja, annak kinyílik bennük a reménykedés – a gyakran a szellemünkben eluralkodó hétköznapi problémák ellenére is – az örökké optimista alapállás, az életigenlés és a megélt, erős istenhit. Példamutató a versek egyszerűsége. /.../ Csáky Károly már rég elvetett minden sallangot, amikor verset ír! És azt, hogy ért a költészethez, mi sem bizonyítja jobban, mint Az esti kép című verse: „Az ég palástján / tenyerel / az est. / Kopott foszlányok / alól, / mint ragyogó / gombok, / kihullanak a csillagok...” Aki ilyen képeket talál egy vershez, az mestere a lírának!”

-ná-

Szerkesztőségünk és olvasóink nevében szívből gratulálunk Csáky Károlynak jeles életjubiléuma alkalmából, és kívánunk neki jó erőt, egészséget, töretlen munkakedvet még sok-sok éven át!!!

Október a kertekben

Megérkeztek a hűvösebb idők és vele együtt az érzés, hogy lassan a tél küszöbén vagyunk. Ebben az időszakban könnyen megfeledezhetünk a kerti munkákról, azonban nem szabad, hogy elhanyagoljuk egész évben szorgalmasan gondozott kertünket. A legfontosabb ebben az időszakban, hogy felkészítsük a kertet a következő évre, hogy tavasszal újra legjobb fényében pompázzon.

Októberben már egyre rövidülnek és hűvösebbé is válnak a napok, a természet pedig téli álomra készül. Mégis akad olyan növény, amit még ilyenkor is elültethetünk a kertben. A fokhagyma ültetési ideje kifejezetten rugalmas. Ha nem tettük meg előző hónapban, októberben is elvégezhetjük. Sőt, kevésbé hideg területeken akár még novemberben sem késünk le róla. Azt azonban mindenképp tartasuk szem előtt, hogy még a téli fagyok beállta előtt a földbe kerüljön a fokhagymánk. Ha enyhe az időjárás, lóbabot is ültethetünk. Ám ha hűvös időt hoz az október, inkább várjunk vele tavaszig, mert hideg talajban nehezebben csírázik.

Az epertövek körül megjelent gyomnövényeket gyökerestől távolítsuk el. A növény felső részét vágjuk le, vegyük le róla a száraz leveleket, tépjük ki az indákat is. Itt az ideje megmetszeni a piros és fekete ribizlit és az egrest is. A bőséges gyümölcsözöreményében a málna és a szeder új hajtásait ültessük szét, majd a tövét borítsuk komposzttal.

Még mindig akad olyan zöldség, amelyet akár most is betakaríthatunk: a póréhagyma, a kelkáposzta, a sárgarépa, a káposzta, karfiol.

A hónap végén a betakarítás lassan véget ér, a kerti teendők sorában egyre inkább a növényvédelem veszi át a vezető szerepet. Az egyre enyhülő és rövidülő telek sajnos kedveznek a kórokozók elszaporodásának, ezért napjainkban meg inkább felértékelődött a permetezés jelentősége. A lemosó permetezés a lombhullás kezdetekor válik aktuálissá, majd az optimális hatás érdekében ezt a lombhullás végén is célszerű újból megismételni.

E célra többnyire réz- vagy kéntartalmú permetszereket használhatunk, a kártevők ellen pedig olajos készítményeket is bevetethetünk. A réztartalmú elegyekkel olyan baktériumok okozta betegségekkel vehetjük fel a harcot, mint például a tűzelhalás, de hatásos olyan gombás megbetegedések esetén is, mint a csonthéjasok moníliaja és tafrinája. A diófák levelein megjelenő nagyobb kiterjedésű barnás foltok a levélfoltosság gombájának jelenlétére utalnak. Ez a kórokozó a dió burkában várja ki a tél végét, ezért különösen fontos, hogy a lehullott falevelekkel együtt ettől is megszabaduljunk. A kórokozók a kerti növények sérülésein bejutva fertőznek, ezért ha a lombhullást követő időszakban metszünk, ügyeljünk rá, hogy ezzel egyidőben permetezzünk is.

A gyümölcsfák ültetési idejét leginkább az befolyásolja, hogy milyen kiszerelésben szereztük be azokat. A konténeres és a földlabdás gyümölcsfák gyökérzete előnevelt. Előbbiek esetében a fák konténerbe ültetve várják, hogy végleges helyükre kerüljenek, míg az utóbbiak gyökérzete jutazsákba csomagolva várja a kiültetést.

Ha mindössze néhány facsemete kiültetése a cél, vagy kezdő kertészként vágnánk bele a bővítésbe, inkább előnevelt facsemetével próbálkozzunk. Bár az ára kissé magasabb, az ültetési ideje a téli fagyos hetek kivételével bármikor elvégezhető, akár nyáron is végleges helyére telepíthetjük. Ekkor az évszakra jellemző hőség és csekélyebb csapadékmennyiség miatt rendkívül fontos, hogy rendszeresen és bőségesen öntözzük őket. A szabadgyökerű fák viszont csak október közepén jelennek meg a kertészetek kínálatában, hiszen telepítésük kizárólag ősszel, esetleg kora tavasszal ajánlott.

-ber-

Régi nóta,

hires nóta

Járásunkban az idén 26. alkalommal rendeztük meg a magyarnóta-énekesek országos versenyét Őszirozsza címmel. Úgy gondoltuk, hogy a magyar nóta népszerűsítését havilapunkban is vállaljuk azzal, hogy minden számunkban leközlünk majd egy-két nótát, melyek közt lesznek örökzöldek, népszerűek, de kevésbé ismertek vagy ismeretlenek is.

Hűvösebb van, már ősz kezd lenni,
Kívüled nem kell nekem senki.

/:Vállamra hajtod szép fejed csendesen,
Könnycseppet érzek a szememben.:/

Nem szólsz egy szót sem, mégis értem,
Életem útján eljössz vélem.

/:Érzem, hogy szebb lesz véled az életem,
Mert így még senkit nem szerettem.:/

Az én bánatom már nagyon csendes bánat,
Rég nem láttak sírni, mikor muzsikálnak.
Vágyaim már régen megpihenni tértek,
Megtanultam, hogy kell elfeledni téged.
Csak ne járnál vissza álmaimban éjjel,
Csak ősz sose lenne,
dértől ezüst színű, hulló falevéllal.

Tavaszhozott téged, az ősz vitt el messze,
Búcsú kézfogásra jöttél el egy este.

Az arcomra hulló könnyek között néztem,
Mintha mi sem fájna, olyan könnyen mész el.
Én meg itt maradtam, csak a szívem ment el,
Megkeresni téged
síró szellők szárnyán szálló levelekkel.

Hallod-e, nótás, füttyös szép madár,
Ennek a huncutságnak vége már.
Szállj el a bús szívemről messze földre
Mindörökre, te hűtlen, csapodár.

Huncut a májad, zúzád, csalfa vagy,
Párom is akkor légy hát, majd ha fagy.
Ég veled, édes rózsám, Isten áldjon,
Azt kívánom, magadra ne maradj.

/:Gombház, gyer ide primás,
Veled a szívem búját ma még eltemetem.
Tedd rá a húrta a vonót,
Reggelig rakjad szépen helyére az eszem.:/

Még azt mondják, ez se szép, az se szép,
Olyan vagyok, mint a csillagos ég,
Olyan vagyok, mint az engedelem,
A két orcámon rajtaég a szerelem a sötétbe.

Édesanyám vett nekem kalapot,
Fújja a szél rajta a szalagot,
Ha nem fújja, magam is lobogtatom,
Ezt a szökét idecsalogatom a sötétbe.

RÁTONYI
RÖBERT
Színház

POM
POM

meséi

Crembéc
Futir a világ körül

zenés mese
nem csak
gyerekeknek

Ipolynyéki kultúrház moziterme

2025. október 19. 15:30
(vasárnap)

A Csemadok Nagykürtösi Területi Választmányának Facebook-profilja: <https://www.facebook.com/csemadokNTV/>
A Csemadok honlapja: www.csemadok-hu.eu; A Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet honlapja: csemadok.sk/intezet

E lapszám megjelenését a Bethlen Gábor Alap és
a Kisebbségi Kulturális Alap - SZK támogatta.

KÜRTÖS Közéleti havilap. Kiadja a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya. A kiadásért felel Kliment Éva, a CSNTV elnöke, telefon: 0907/842 267. Főszerkesztő: Bodzsár Gyula, telefon: 0918/196 337. Szerkesztő: Hrubík Béla. Műszaki szerkesztő: Kliment Éva. Korrektúra: Németh Ágota.
Levélcím: 991 28 Vinica, Nekijská 397/27. E-mail: csemadokntv@gmail.com. Telefon: 0907/856 296.
Nyilvántartási szám: EV 1419/08. ISSN 1336-3972. IČO 00 419 621. Nyomda: Csemadok OV Velký Krtíš.
Terjeszti: a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya. Ára 1,00 EUR. Megjelenik 800 példányszámban.
A szerkesztőség álláspontja nem minden esetben azonos az újságban közöltekkel. A kéziratok szerkesztésének, esetleges rövidítésének jogát fenntartjuk. A hirdetések tartalmáért és nyelvhelyességéért felelősséget nem vállalunk.